

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

1. Toegang VV tot informatie uit Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer 2009

Eind 2010 heb ik voor het eerst gevraagd om de Bedrijfsvergelijking (Benchmark) Zuiveringsbeheer 2009 van de Unie van waterschappen. Op 12 april is door de secretaris van de commissie Waterketen en Waterkeringen gezegd dat deze 'klaargemaakt werd voor verzending aan de VV'. Na veelvuldig herhalen van de vraag om dit document, is deze, na wederom vragen in de commissie Waterketen en Waterkeringen van 11 oktober 2011, hierna alsnog bij de stukken van de VV van 15 september onder 06.08 op website toegevoegd (<http://www.hhdelfland.nl/contents/vergaderagenda/382/D959057V2059997.pdf>).

Ik verwachtte dat de tijd tussen januari 2011 en oktober gebruikt zou zijn geweest om een oplegnotitie te maken voor ons als VV met een nadere analyse of verklaring van de resultaten van deze benchmark door Delfland. Het document is echter zonder enige nadere toelichting aan de VV ter kennisname gesteld (Bij 06.08 van 15 september staan geen nadere stukken).

2. Resultaten Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer 2009

In de 'Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer 2009 Waterschapsrapport voor Hoogheemraadschap van Delfland' zijn de prestaties op het gebied van zuiveringsbeheer van Delfland voor 1999, 2002, 2006 en 2009 vergeleken met die van de andere waterschappen. Hieruit blijkt dat Delfland afgelopen jaren op het gebied van zuiveringsbeheer een goede slag heeft gemaakt: onze zuiveringsprestatie is belangrijk verbeterd sinds 1999 en ook het voldoen aan lozings-eisen uit de vergunning en de afnameverplichting gaat steeds beter. Het aantal fte per zuiveringseenheid is gedaald, terwijl we qua ziekteverzuim en ongevalmeldingen tot de laagste van de waterschappen behoren.

Dit is erg mooi, er is echter een aantal zaken waar we zeer slecht scoren, waaronder:

- Wij hebben zeer hoge operationele onderhoudskosten (personeel, materieel);
- Het specifieke energiegebruik van onze zuiveringen is veel hoger dan het landelijk gemiddelde;
- De dosering van chemicaliën is sinds 1999 bij ons verdrievoudigd (landelijk x 1,4);
- De kosten van exploitatie en instandhouding zijn het hoogste van alle waterschappen (65% hoger dan het gemiddelde);
- 9,8% van het personeel dat bij Delfland werkzaam is op het gebied van zuiveringstechnische werken bestaat uit management, meer dan het dubbele van het landelijk gemiddelde van 4,4%.

Al met al is het bedrag dat in Delfland nodig is om het afvalwater van 1 ingeland te zuiveren het hoogste van alle waterschappen is, te weten 49 euro per i.e. (inwoner equivalent), tegen minder dan 24 euro gemiddeld in het land. Dit resulteert in een zuiveringsheffing van 65 euro, circa een kwart boven het landelijk gemiddelde (50 euro).

Vragen

Naar aanleiding van de Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer 2009 en de manier waarop deze naar de VV is gekomen, heb ik de volgende vragen:

1. a) Er staat geen datum op het rapport: wat is de datum waarop dit rapport bij Delfland binnenkwam?

Antwoord op vraag 1a:

Het rapport is 14 januari 2011 ontvangen.

- b) Waarom heeft het zolang geduurd voordat deze stukken aan de VV beschikbaar werden gesteld?

Antwoord op vraag 1b:

Door capaciteitsproblemen in verband met andere rapportages (o.a. kadernota, jaarrekening, milieujaarverslagen, MJA-3 rapportages aan de vergunningverleners etc.) is in april gestart met de analyse van de bedrijfsvergelijking. 11 juli is deze analyse besproken in het portefeuillehouderoverleg. 2 augustus is deze behandeld in D&H. Op 15 september is deze analyse middels een informatieve brief aan de VV ter informatie voorgelegd. Abusievelijk is bij de bundeling van de stukken het rapport over de bedrijfsvergelijking niet als bijlage bijgevoegd.

c) Wat is er tussen begin 2011 en nu gedaan met dit stuk? Heeft Delfland een nadere analyse gemaakt? Krijgt de VV deze ook nog?

Antwoord op vraag 1c:

De destijds opgemaakte analyse (informatieve brief aan de VV van 15 sept) is voor de volledigheid bijgevoegd. Zie ook antwoord 1b.

d) Wat doet u eraan om in de toekomst documenten waar de VV om vraagt eerder door te sturen?

Antwoord op vraag 1d:

Normaal ontvangen wij het rapport over de bedrijfsvergelijking in oktober, waarna onmiddellijk gestart kan worden met de analyse. Doordat het rapport pas in januari is ontvangen, is door capaciteitsproblemen, zie antwoord 1b, de analyse vertraagd. Voor de toekomst zullen we er alles aan doen om het traject tussen de ontvangst van de rapportage over de bedrijfsvergelijking en informeren VV zo kort mogelijk te maken.

2. a) Delfland heeft een gloednieuwe state of the art zuivering als de Harnaspolder in gebruik die 60% van het afvalwater voor haar kiezen neemt. Hoe kan het dan dat:
- i) Zulke hoge operationele onderhoudskosten heeft?

Antwoord op vraag 2ai:

In de dienstverleningsvergoeding die Delfland betaalt aan Delfluent zijn de onderhoudskosten gedurende de looptijd van de contractperiode constant (behoudens prijsindexatie). Dit betekent dus dat de totale onderhoudskosten verdeeld zijn over 30 jaar.

- ii) Toch zoveel energie en chemicaliën gebruikt om het zuiveringsproces te voeren?

Antwoord op vraag 2aai:

Energie

Door de ligging van de nieuwe AWZI Harnaspolder moet al het gezuiverde afvalwater van deze zuivering over een 10 kilometer lange persleiding naar AWZI Houtrust verpompt worden. Op AWZI Houtrust wordt dit vervolgens samen met het gezuiverde afvalwater van AWZI Houtrust over een 2,5 kilometer lange persleiding naar de Noordzee verpompt. Dit verpompen van het gezuiverde afvalwater vergt veel energie. Deze situatie waar Delfland mee te maken heeft is uniek in Nederland.

Daarnaast is AWZI Houtrust omgebouwd om vergaande stikstofverwijdering mogelijk te maken, waarbij uitgegaan moest worden van het bestaande zuiveringsconcept. Dit was mogelijk door een relatief grote recirculatiestroom van lager gelegen onderdelen naar hoger gelegen onderdelen te verpompen, wat erg veel energie vereist. In het kader van MJA-3 worden er momenteel diverse optimalisatiestudies uitgevoerd om het energieverbruik te verlagen.

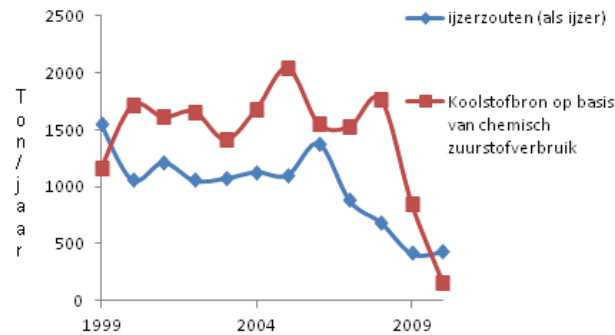
Chemicaliën

Bij het zuiveren van afvalwater worden bij meerdere processen chemicaliën gebruikt t.w.:

- 1) stikstofverwijdering (methanol of azijnzuur niet gevraagd in de benchmark),
- 2) fosfaatverwijdering, in de vorm van ijzerzouten (zie blz. 48 rapportage bedrijfsvergelijking)

3) slibontwatering

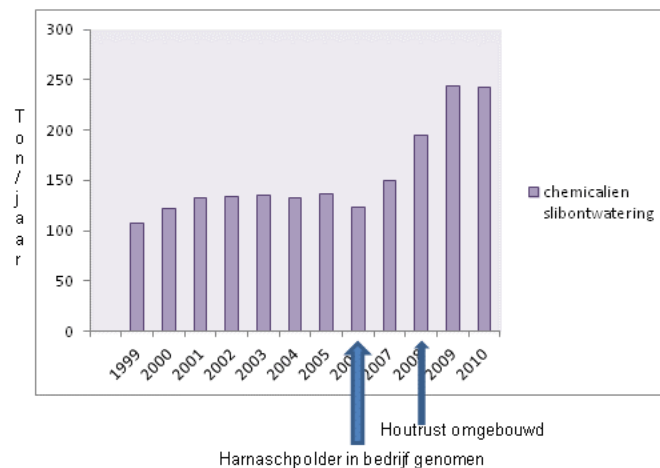
De geconstateerde stijging van het chemicaliënverbruik heeft enkel betrekking op het verbruik t.a.v. de slibontwatering, welke slechts een klein deel vertegenwoordigt van het totale chemicaliënverbruik.

Afbeelding 1.chemicalienverbruik fosfaat- en stikstofverwijdering

Het chemicaliënverbruik voor stikstof- en fosfaatverwijdering is door introductie van biologische stikstof- en fosfaatverwijdering (door nieuwbouw AWZI Harnaschpolder en ombouw AWZI De Grote Lucht en AWZI Houtrust) veel lager dan in 1999 (afbeelding 1).

Het chemicaliënverbruik t.b.v. de slibontwatering is inderdaad gestegen (zie afbeelding 2). De stijging kan vooral toegeschreven worden aan de nieuwe zuiveringsconcepten (biologische stikstof- en fosfaatverwijdering). De algemeen bekende keerzijde van de introductie van stikstof- en biologische fosfaatverwijdering op zuiveringen is dat er meer chemicaliën nodig zijn voor de slibontwatering. Dit nadeel weegt echter ruimschoots op tegen het verminderde chemicaliënverbruik t.b.v. stikstof- en fosfaatverwijdering.

Afbeelding 2.Chemicalienverbruik slibontwatering

In totaliteit is het chemicaliënverbruik t.o.v. 1999 sterk verminderd.

iii) Zulke hoge kosten voor exploitatie en instandhouding heeft?

Antwoord op vraag 2iii:

Zie antwoord 2ai. Daarnaast wordt verwezen naar de informatieve brief aan de VV (onder Financiën) welke als bijlage is bijgevoegd.

iv) Er zoveel management nodig is?

Antwoord op vraag 2iv:

Delfland heeft een deel van de uitvoeringstaak op het gebied van Afvalwaterzuivering uitbesteedt aan Delffluent. Delffluent heeft ook een organisatie waarin een deel uit management bestaat. Dit leidt tot een verhoging van het managementaandeel. In het kader van de lopende bezuinigingen zal het managementaandeel van Delfland dalen.

b) Wat wordt eraan gedaan om de punten waarop wij zeer slecht scoren (de hierboven bij vraag 2a genoemde waarden) in gunstige zin te beïnvloeden?

Antwoord op vraag b:

Naar aanleiding van de analyse van de rapportage van de bedrijfsvergelijking worden er speerpunten benoemd om te verbeteren. Bij de vorige bedrijfsvergelijking waren de speerpunten het verbeteren van de zuiveringsprestaties en het terugdringen van het totale chemicaliënverbruik, welke beide gerealiseerd zijn. De nieuwe speerpunten zijn, zoals ook gemeld in de informatieve brief aan de VV, het "specifiek energieverbruik zuiveren afvalwater" en het "slibontwateringspercentage".

c) Welke mogelijkheden ziet u om de zuiveringskosten per i.e. terug te dringen?

Antwoord op vraag 2c:

Sinds 2010 zijn er structurele maatregelen genomen om de zuiveringskosten te verlagen. De voornaamste maatregelen betreffen: vermindering verbruik chemicaliën, minder advies- en onderhoudskosten. Daarnaast wordt er door middel van samenwerking met andere waterschappen verschillende producten zoals chemicaliën en inkoop elektriciteit (HVC) gezamenlijk aanbesteed, teneinde de zuiveringskosten nog meer te verlagen. Hierbij past de kanttekening dat de totale zuiveringskosten merendeels worden bepaald door de dienstverleningsvergoeding aan Delffluent en de kapitaallasten.

d) nu in het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat al eind 2011 voorstellen voor besparingen in de afvalwaterketen moeten worden ingediend, gaat Delfland dan inzetten op een upgrade van de zuiveringen of juist inzetten op verbetering van de gemeentelijke riolering?

Antwoord op vraag 2d:

Delfland is samen met 14 gemeenten en de buurwaterschappen in 2011 gestart met regionale feitenonderzoeken ten behoeve van de afvalwaterketen. In analogie op het nationale feitenonderzoek (van het voorjaar 2010) worden er in de regio diepgaandere analyses uitgevoerd naar besparingsmogelijkheden in de afvalwaterketen door intensievere samenwerking. Onderzocht wordt of intensieve samenwerking tussen gemeenten en waterschappen op de hieronder genoemde gebieden kan leiden tot kostenbesparing:

- afstemming investeringsbeslissingen
- uitvoering van operationele taken
- beleidsvorming en regelgeving
- innovatie en monitoring

Daarbij wordt gekeken naar de organisatievormen waarin samenwerking tot stand kan komen. De baten die de samenwerking oplevert wordt uitgedrukt in:

- verbetering van de doelmatigheid
- verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening
- vermindering van de kwetsbaarheid

Omdat de samenwerking over de afvalwaterketen gaat, wordt de gehele afvalwaterketen in onderzoek genomen, de inzameling, de riolering, het transport en de zuivering van afvalwater. Het regionale feitenonderzoek kent een bedrijfseconomisch, organisatorisch karakter met een advies voor de uitwerking van concrete businesscases. Technisch inhoudelijke onderzoeken (waarin afweging plaatsvindt t.a.v. investeren in zuivering of riolering) hebben we in eerdere jaren gedaan, denk hierbij aan de Optimalisatiestudies voor Afvalwater (OAS) die gedaan zijn bij

De Groote Lucht, Houtrust en het systeem van de gemeente Delft e.o.
Begin 2011 verwachten we de resultaten van de regionale feitenonderzoeken te kunnen presenteren aan de Verenigde vergadering.

ir. G.A. van der Wedden
AWP Delfland

Dit formulier per email richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland mvanhaersmabuma@hhdelfland.nl met afschrift aan de griffier hhoogweg@hhdelfland.nl

Datum en tijdstip ontvangst

7 november 2011 – 09.15 uur – DMS 976960

Bijlage: Brief aan VV over resultaten bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer 2009 (DMS 955940)